

Bu Sayıda

MEHMET SOLAK	
Bir Acüzenin Yakarışı.....	2
MUHAMMED VAROL ÖZTÜRK	
Gül ve Eylül.....	3
ARIF AY	
Nalbantın İyisi.....	4
MEHMET ATILLA MARAŞ	
Tarz-ı Kadim Üzre Şiir.....	5
OLCAY YAZICI	
Bahar.....	6
YAŞAR ELMAS	
Yitik Ülke Şiiri.....	6
MEHMET DURMAZ	
• - •.....	7
MELİK ŞUARA-YI BAHAR	
Kandan Kefenli Lale (Çev. İbrahim Bülbül).....	8
HAVVA KOÇ	
Müzmin Senfoni.....	9
HALİL GÜNEY	
Portreler.....	9
YASİN MORTAŞ	
Rota.....	10
AHMET YALÇINKAYA	
Özlemin Yetişir Gel Diyemem.....	10
MEHMET NARLI	
Sükûn Hizmetkârına Sorular.....	11
SEVDA KAYA	
Kafesteki Güvercin.....	11
MUSTAFA ÖZÇELİK'LE SÖYLEŞİ	
Konuşan : Ahmet Çelen.....	12
M. ÖKKEŞ EVREN	
Söylenmeyen Söz.....	13
HÜSEYİN HİLMİ SARAN	
Hüzne Övgü.....	14
A. VAHAP AKBAŞ	
Kurbancan.....	15
FATMA ÇAĞDAŞ	
Şimdi Yaşamak Kül Rengindedir.....	15
YUSUF DURSUN	
Yağmur Çocuk.....	16
BÜNYAMIN DOĞRUER	
Susar Darağaçları.....	16
MUSTAFA AYYILDIZ	
Ha Bitti Ha Bitecek.....	17
ORHAN YAĞMUROĞULLARI	
(Güz Şiirler IX).....	17
MUSTAFA TALHA Ş.	
"İsyanlı Sükût".....	18
TAYYİB ATMACA	
Güz.....	21
HAMİT DEMİR	
Hasret Sokakları.....	21
CEVAT AKKANAT	
Şiirin İpek Sesi -X-.....	22
MURAT KAPKINER	
Denizin Sağ Böğrüne Dolandığımda.....	24

Bir Acûzenin Yakarışı

*sen hiç üşüdün mü
kucağında gözleri yemyeşil
benzi boz bulanık bir hüznün
üşümek nedir bildin mi
ayaküstü zamanı uzatmak
akşamdan dallarda
sabahtan kaskatı yerde sığircıklar gibi
içine büzüşmek sessizce*

*bildin mi
sarsıcı bir söz sonrası
nedir kat kat örtülere bürünmek
serin suları yürümek ürpererek
en çok ölmeyi bilmek
ne ki gelişimiz kadar beklenen gidişimiz
can ciğer ikiz kardeşimiz*

*tanrım
biz neyiz ki bir acûzeden başka
yol göster bize, aşka
hoş kıl yüzümüzü
evimizde kalalım
ya rahîm
ya kerîm*

kırağı Şiir Dergisi • Kırk beş günde bir çıkar • Sahibi ve yazı İşleri Müdürü: Cengiz Coşkun • Genel Yayın Yönetmeni: Tayyib Atmaca • Yayın Koordinatörü: Mehmet Durmaz • Tashih: Mehmet Ayçi • Yıllık Abone: 400.000.-TL. • Posta Çeki Hesap Numarası: Tayyib Atmaca 507532 • Okuyucusuna gönderilir. • Gelen her mektup cevaplandırılır • Gönderdiğiniz her mektup için iki mektup pulu göndermeniz rica olunur. • Yazışma Adresi: P.K. 50. Osmaniye / Adana • Telefonlar C.C. İş: (0364) 212 29 97 M.A. Ev: (0312) 271 40 55 Ev: T.A: (0322) 812 72 56 Ev: M.D.: (0322) 822 17 68 • Grafik Düzenleme : Grafik Stüdyo Ltd. Şti. Tlf: (0312) 232 29 63 • Baskı: ABC Matbaacılık Ltd. Şti. Tlf: (0312) 230 36 19 Ankara

Gül ve Eylül

*çılgın ve soyut bir resim gibi
yaşıyorum şimdi
Mecnun'a özenmiş hayellerimi
yedi kat yüreğime gömdüm
havarisini kaybetmiş kentte
Leylâ sadece bir kelimeymiş
Gül deyince söz tükenir
sukût büyürmüş
çok geç anladım.*

*sisler içinde bir şehirde
mutluluk çocuklara vergidir
benim sesim mutluluklar çağırılmaz
menekşe kokmaz ellerim
sırtımda bir kamburdur yaşamak*

*suçlusu ben değilim çağın
aydınlık yüzleri
kervanına katıp götüren simurg!
suçlusu ben değilim*

*intihara hazırlanmış çiçeğin
belliydi zemheride gögereceği
yaşadı dedirtmemek için kendine
kendi elleriyle boğup yaşamayı
ölümlere doğdu*

*tek bir söz edebilseydim eğer
kanayan yanlarımla yaşamaya dair
tek bir kelime
bahtiyar sayacaktım kendimi*

*yıllar savaş çığırtkanlıklarıyla geçti
her savaş sonrası bir yerlerimi gömüp
sancılara durarak yaşamayı öğrendim*

*Adem'den kalan bir kitâbe gibi
Adem'den sonra eşyayı yeniden tanır gibi
uzun gecelerde, yalnızken
ay ışığından süzülüp gelen bir kelimeyi
anlamla bütünleştirdim*

*kimliğime kazıyarak
Gül'e Eylül'ü ekledim
ancak böyle tanımlayabildim kendimi
beni böyle bilin*

Nalbantın İyisi

Eşğin yerini murat otomobillerin, atın yerini mercedeslerin almaya başladığı günlerle birlikte, nalbantlık mesleği de öteki meslekler gibi (bakırcılık, kalaycılık, semercilik vs.) tarihe karışmanın eşiğine geldi. Meslek tarihe karışıyor ya, onun dilimize armağan ettiği güzel bir deyim de yeri geldiğinde kullanmaya devam edeceğiz. Bu güzel deyim: **"Hem nalına, hem mihına vurmak"**tır.

Bu deyim dilimizde olumsuzluk anlamı içerir biraz. İki taraf arasında cereyan eden bir meselede üçüncü şahsın, haklıyı-haksızı, ya da doğru olanla olmayanı ayırt etmede nötr durumda kalışına karşılık **"hem nalına, hem mihına vuruyor"** denir. Ya da, üçüncü şahsın, haklıyı-haksızı belirlemenin ötesinde, her iki tarafı da hoşnut edecek bir tavır sergilemesinde de bu deyim kullanılır. Nasreddin Hoca'nın şu fıkrası bu deyim anlamını tam karşılamasa da en azından bir yakınlık kurulabilir:

Adamın biri, Hoca'ya gelir, hasmından şikâyet eder, derdini uzun uzun anlatır, hakkım yok mu amma Hoca der. Hoca, hakkın var komşucuğum, hakkın var der. O gider, hasmı gelir. O da dert yanar, sonunda hakkım yok mu amma der. Hoca ona da hakkın var der, yerden göğe kadar hakkın var.

O da gidince karısı, efendi der, biri geldi anlattı, hakkın var dedin. O gitti, öbürü geldi, ona da hakkın var dedin. Bu ne biçim iş? Elbette bunların biri haklı, öbürü haksız.

Hoca, karısına, senin de hakkın var karıcığım der, senin de hakkın var.

Şimdi nerden çıktı bu nalbantlık işi diyeceksiniz?

Geçenlerde Akit gazetesinin sanat-kültür sayfasında Kırağı ile ilgili imzasız bir yazı okudum. Yazıda, Kırağı'nın 15. sayısında yayımlanan **"Şiirin Mihengi İsmet Özel mi?"** başlıklı yazımla ilgili olarak **"Arif Ay, hem nalına, hem mihına vuruyor"** deniyor.

Bu söz beni hayli tebessüm ettirdi. İçimden, demek ki iyi bir nalbantmışım dedim. Çünkü, çocukluğumdan bilirim; bizim bir boz eşğimiz vardı, kasabaya nallatmaya götürürdük babamla. Güçlü, biraz da âsi bir hayvan olduğu için, nallatırken iki kişinin nalbanta yardımcı olması gere-

kirdi. Babam hayvanın ayağını kaldırırken, ben de yularından tutarak, nalbant amcağı ısırmasını önlemeye çalışırdım. Çok yorucu ve o yaşta benim için hayli zahmetli olan bu görevi yaparken, bir yandan da nalbantın nalları nasıl mıhladığına bakardım.

Nalbant önce, elinde ustaraya benzer bir bıçakla hayvanın tırnağını yontar, düzeltir, sonra da üç çivi ile yonttuğu ayağa nalı düşmeyecek biçimde tuttururdu. Bunu yaptıktan sonra da çekiciyle bir çivilere, bir nala vurmaya başlardı. Çekilen çiviye değince çıkardığı sesle, nala vurulunca çıkardığı ses farklıdır. Bu vuruşlar öyle ustalıklı ve aralıklı olurdu ki, çıkan sesler ritmik bir hâl alır, kulağa hoşluk verirdi. Sadece biz değil, hayvan da bu seslerin ritmine kapılıp, uysallaşıverirdi.

Bu ritmi tutturamayan, yani hem nala, hem miha vuramayan nalbant, mesleğinin acemisi sayılırdı. Üstelik acemi nalbanta hayvan nallatmak, oldukça risklidir. Çaktığı çivi ya hayvanın tırnağını yarar çıkar, ya hayvan topallar, ya da dört gün sonra nal düşüverir. Çekilen zahmet boşa gider.

Onun için, nalbantın iyisi, hem nalına, hem mihına vurandır.

Şiir Severlerin Dikkatine!

Geçtiğimiz günlerde, Yedi İklim yayınlarından, ön ve arka kapak başta olmak üzere içi dizgi yanlışlarıyla dolu olarak bir şiir kitabım çıktı. Söz konusu yanlışlardan dolayı, kitabın okuyucuya sunulmaması konusunda yayınevi sahibi Ali Haydar Haksal'la mutabakata varılmıştı. Bu mutabakat neticesinde, bana gönderdiği kitapları da kendisine iade etmiştim.

21 Aralık 1995 tarihli Zaman gazetesinin kültür-sanat sayfasında kitabımın tanıtım yazısını görünce bu uyarıyı yapmak zorunda kaldım. Çünkü, mutabakatın yayınevi tarafından bozulduğuna tanık oldum.

Şimdi, tüm şiir severlerden, bu şiir kitabımı edinmemelerini, şayet edinmiş olanlar varsa -ki var olduğu Zaman'da çıkan tanıtım yazısından belli- kitabı okurken aşağıdaki doğru-yanlış çizelgesini yanlarında bulundurmalarını hassaten rica ediyorum. ⇐

Tarz-ı Kadim Üzre Şiir

*Çabalar gitti güme bütün işler yarım kaldı
varsın kalsın*

*Teşrindir, sararmış yapraklar yerlerde yine
sararsın kalsın*

*Gidiyorsun, işi tükettin bu köhne hamamda tarağın
tasın kalsın*

*Derdin yine şerh edilmedi, nice zaman geçti gitti
daha tuz, daha fitil işlesin yaran
kanasın kalsın*

*Issız ve tenha yerlerde ruhun dinlensin yar
tebessüm eyle, hançerin göğsümü
yarsın kalsın*

*Nimetler verdin rabbim, şükürler olsun karanlık bitti
açıldı havalar güller de
açılsın kalsın*

*Bu senin yazdığın son şiir midir ki mehmed
tarz-ı kadim üzre
Bırak güzel insanlara bu güzel mirasın kalsın*

YANLIŞ

- Ön kapak : 25 Yaş Şiirleri
Arka kapak : ezanın sazından
1. şiir, 4. dize : zam vurmuş
1. şiir, 11. dize : sığındığım liman
5. şiir, 5. dize : gerçiler çağırın
5. şiir, 27. dize : ucuz tarife
7. şiir, 3. dize : sığınır dağına
11. şiir, 13. dize : dülerimin kanadı
12. şiir, 6. dize : dene at
12. şiir, 9. dize : millet
13. şiir, 5. dize : bir bulutlar
16. şiir, 2. dize : yocuların
16. şiir, 15. dize : tabuttur
17. şiir, 16. dize : br karış
17. şiir, 17. dize : beki bunn
17. şiir, 23. dize : sincan
19. şiir, 5. dize : bir şy

DOĞRU

- Yirmi Yaş Şiirleri
ozanın sazından
sam vurmuş
sığındığım liman
çerçiler çağırın
ucuz tarife
sığınır dağına
düşlerimin kanadı
denen at
millet
bir buluttur
yocuların
tabuttur
bir karış
belki bunun
sincap
bir şey

19. şiir, 28. dize : kazanlıktayız
21. şiir, 10. dize : andırlar
21. şiir, 12. dize : bağında
21. şiir, 23. dize : söndürdüm
23. şiirin başlığı : DÜNDÜ'NÜN
24. şiir, 26. dize : kuşlar birden
26. şiirin başlığı : KEDIYE GÜZELLERE
28. şiir, 10. dize : gecede yıldız misâli

- karanlıktayız
andızlar
başında
söndürdüm
DÖNDÜ'NÜN
kuşlar bizden
KEDIYE GÜZELLEME
gecede yıldız misâli

Söyleyecek söz bulamıyorum. Şu iki beyit her-
şeyi anlatmaya yeter. Anarlarsa tabii!..

*Kadrin anlar yok bilir yok her dür-i
sencîdenin*

*Çarşû-yı kâbiliyyetde terâzû kalmamış
(Nâbî)*

Kim şimdi nazm u nesre eder Vâsıf i'tibâr

İnşâ vü şî're râğbet o da bir zamân imiş

(Enderunlu Vâsıf)

Bahar

Zaman bir daha ıglık
İlkyaz bir daha kurşun
Nasıl kıyamet olur
Goncaya dokunuşun

Kubbelerde gezinen
Soyut bir renktir türkün
Bu şölenler şehrinde
Sen bir mustarip sürgün

Yakalanmaz bir ceylan
Kaçar düşlerimizden
Çiçekler çoğalıırken
Bir şey eksilir bizden

Dinlediğin masala
Sınır çizmiş taşduvar
Belli ki hatıranda
Serazat bir resim var

Değer yangınımıza
Bir güvercin kanadı
Keder, aşk ve tükeniş
Yaşamak bunun adı

Akıl çelen açelya
Bir acıdır bu nisan
Yoğunlaşan duyguyla
Bir daha ölür insan

Gül bir daha hüzündür
Lâle bir daha hasret
Sığın bir kabristana
Ömrün sonunu seyret

Dağ dağa kavuşunca
Duyar mı sesimi yar
Bir sevda ateşidir
Bu erguvani bahar

Yitik Ülke Şiiri

"Zambaklar ülkesindeki
tüm zambaklar, çocuklar için"

Kurşunla yan yana
çocuklar büyür Saraybosna'da
kimi yeniktir / kimi göğsünden
umulmadık zambaklar salar dünyaya
ki kurşun
bir çocuğa yenilmeyecek kadar tarih olsa da
(Oysa biten ırmak değil yataktır)

Heyy dünya
bir insanın daha eksildi
şol cennetin ırmağına gül düşmüş gibi

Şehirleri de inşa etseniz insanlar şehirleride
dudaklarınızda kavrulacak hep kırmızı lekeler
Endülüs mü unuttun Bosna
Bosnayı mı unuttun yüreğim ahh
söz olsun şiir olsun intikam olsun
gün dönsün Bosna kanım bedelim olsun

I

**Tenden önce bildiğim tek şey
Bir büyük kürenin merkezinde
Bir meçhul noktanın meçhul renkleriydik**

**Ve bir dar açıyla çıktık merkezden
Boyumuz uzadıkça açıldı aramız
Ve biz kardeşlik
Belki aynı varlıktık
Unuttuk**

**Şimdi ters yönde
İki çizgi
Uzayıp gidiyoruz sonsuza**

**Genişledikçe açımız
Uzuyor uzaklığımız
Bir çizgilik yol için
Telaşımız düşmanlığımız**

**Bir çember dolanımı yol
Bitecek en büyük uzaklıkta
O meçhul sifıra varacak
Bütün sayılar, mesafeler, renkler**

**Sırt sırta başladığımız
Yolun sonunda
Tekrar geleceğiz kucak kucağa
Cümle renkler döner burda toprağa**

Kandan Kefenli Lâle

***Kandan kefenli lâle topraktan baş çıkarmış
Sanki toprak insan kalbi benzerini çıkarmış***

***Bir yeni sürgün değil toprağın sinesinden
Cihan harbinin pençesi belki de ciğer çıkarmış***

***Harp sahnesinden bir sembol ki felek ressamı
Kaleminin ucundan ateş ve duman çıkarmış***

***Ya da yangın görüntüsünden bu cihan sahnesinde
Sanat zevki ortaya bir küçük eser çıkarmış***

***Tutuk ay ve onu kanla kuşatmış lâle
Ayın dönüş fitnesinden bir meşum tabir çıkarmış***

***Bir zavallı annenin yaşlı kalbidir ki ölüm
Yerden onu yavrusunun aşkıyla bir çıkarmış***

***Bir haber alevidir tepelerin başından
Bir haberci elini bildirmeğe çıkarmış***

***Yerin kanlı elidir duaya kalkmış semaya
Barış feryatlarıyla dağ dibinden çıkarmış***

***Yürekte sönmüş ateşten daha yakıcı ahdan
Yer kendi yüreğinden kor bir alev çıkarmış***

***Kefen parçalarıyla ciğer yanıklarındır
Basiretli gözler için ibret dersi çıkarmış***

***Defnedilmiş bir aşk ve toprak olmuş arzu
Yer bir terkip eyleyip sonra dışarı çıkarmış***

***Ateş renkli demirler ta uzak doğudan
Gidip toprak altına batından baş çıkarmış***

***Toprağın karnında kanlar o kadar sıkışmış ki
Tazyikle vurmuş dışarı kızıl isyan çıkarmış***

***Sanki vatanseverlerin dilleridir çekilen
Zalim felek onları ensesinden çıkarmış***

***Yahut hürriyet yolunun şehitlerini taklitle
Yeşil atlaslı papağan kırmızı kanat çıkarmış***

***Vatan sahifesinde Bahar'ın kanlı kalemi
Mazlumların kanından kanlı bir tablo çıkarmış***

* Melik Şura'yı Bahar bu şiiri İkinci Cihan Harbi dolayısıyla yazmıştır

Müzmin Senfoni

*gün döner mehtabın koynuna
sukût ummanına dalar gözlerim
çekilirim hicranın şanlı karanlığına
şiiirin gizemli kadehine
dolup taşar yüreğim*

*maverâ estiren bir ses yankıdı
bağrı yanık şehrin ıslak duvarlarında
Kör düğümdür şimdi bütün selviler
Sokak lambaları sararıp birer birer
Kesildi ayakları ıssız kaldırımların
vuslatın iç çeken kumral sahillerinde
her gece tarumar oldu düşlerim*

*olgun ufukların seyyâl bakışı
tutuştı hasretin ateş gölünde
gamli kışın akkor bûseleri
tebahhur etti göklere
gölgeler düşürüp o soylu tebessüme
aktı nehirlerin yaldızlı taşlarına*

*Ölesiye bağlanmışken lâcivert gecelere
Çöllere düşmüş başak ihanet eder sanma
bir daha yağmayacak çılgın sağanaklara*

Rota

*mızrap gibi
utkunu sererken
nihavent makamında
senin acın
güneşin kaybolduğu
yerlere serpilir*

*unutulmanın
pusulasız rotasıyla
gideceğin yeri bilirdin
varılmadık menzillere*

*tuksaklığın
yağmurun boşalmasıyla
günlerinden ayrıştırdı
ve rengin tekrar
dönerdi eskiye*

*ve yutkunurdun
çağın acı lokmasını
çağa uydururdun kendini
gençliğini ele vermeden*

*o kadar ünsüz
ve yemsiz oltanla
gözlerinde gece
sazana çıkardın
bir mızrak kala güne
eli boş dönerdin
şimalsiz evlere*

Portreler

kıskanç bir devrim yapmadım
utangaç yüzümle bakmadım sana
gidebilirdim belki,
ama olmadı.

ırmaklar ayağa mı kalksın
kızlar dağa yürüsün mü
karanfiller son kararını verdiyse
osman, kılıcı hatırlatmaz insana
kış geceleri gibi dostluklar da
kalmaz anılara.

yılanların ürkekliğini öğrendim
beyaz atlı rahibleri her gördüğümde
sakallarım itimat telkin etmedi
acı çeken bir ruh için
kana yatan kılıçlara.

düşünmem ve
toprağıma avuçlamam gerekiyor
başımı sağa çevirmeden önce
eksperin dudaklarını çözmem
başsız bir gövdeyi taşıyabilecek kadar
sevmem gerekiyordu.
ama olmadı.

Özlemin Yetişir Gel Diyemem

sana gel diyemem
sen gibiyken gel diyemem
uzak iklimlerden çağırmam seni
korkular öncesinde

beni bulursan eğer
bülbülsüz bahçelerde
kaçarım

/ olur ya gülsüz yakalarsın
yaralarsın belki de /

açılırım artık denizlere
enginlere bakmam

/ olur ya gemim sana koşar
sana gelirim uzak iklimlere /

Sükûn Hizmetkârına Sorular

*neyin itirafıdır taşın
suya düşünce çıkardığı ses
neden tufanı hatırlatıyor sana
su içerken aldığın nefes*

*kimi bekliyorsun ve neyi
gizliyorsun tuğrasında gözlerinin
hangi habercilerdir ey sükûn hizmetkârı
kederden kadere taşıyan seni*

*duvarlar içinde tahtına oturmuşsun
duyduğun korkunun telafisi yok
taş düşünce suya hatırladın fakat
gönül sularında bileyeceğin bir kılıcın bile yok*

*kalbim! durmayalım varalım
su doldu teknemize bu isyan denizinde
bizi onaracak usta bulalım*

SEVDA KAYA

Kafesteki Güvercin

*Bugün
Kafesteki bir kuşun kanadına
uçurtmalar bağladım
Özgürlükler onun olsun diye
salıverdim gökyüzüne
pusuya yatmış haylaz bir sapan
vurdu kanadından
tetikteki yüreğim ateş almadan
bembeyaz kefeniyle
düşüverdi ellerime.*

"Gelenegin Canlı Unsurları Şiirimizde Yer Almalıdır."

❖ Şairlik serüveninizi sorarak başlayalım isterseniz...

❖ İlk şiirim, 1975 yılında Gelişme dergisinde yayımlandı. Sonra yoğun olarak Maveria dergisinde yazdım. Ayrıca Yönelişler, Dolunay, Yedi İklim, Dergah, Kardelen, Aylık Dergi ve Kayıtlar'da şiirlerim yayımlandı. İlk şiir kitabım olan İfşa 1984'te Akabe Yayınları arasından çıktı. 1991 yılında ikinci şiir kitabım olan Güle Yağmur'a Bahara Selam, Milli Eğitim Bakanlığı'na yayımlandı. Üçüncü şiir kitabım olan Serenat ise 1995'te Sanat yayınları şiir dizisi arasında çıktı. Basıma hazır olan dördüncü kitabım Dünyanın Tenhasında ise yine Sanat yayınları arasında önümüzdeki günlerde yayımlanmış olacak.

❖ Ahmet Kabaklı'nın Türk Edebiyatı isimli eserinde sizden de "Yeni İslamcı akıma bağlı bir şair" olarak söz ediliyor. Bunu nasıl karşılıyorsunuz?

❖ Mehmet Âkif, Necip Fazıl, Sezai Karakoç gibi isimler edebiyatımızın genel seyri içinde farklı seslerdir. Onları izleyen şairlerin sonraki yıllarda yeni bir şiir ortaya koydukları bir gerçektir. Bu gelişme üzerine bu yeni akımı adlandırma zarureti ortaya çıktı. Kimilerine göre bu "İslamî edebiyat"tı. Kimileri, buna "Müslümanların edebiyatı" gibi isimler verdiler. Kabaklı Hoca da sizin de belirttiğiniz gibi "Yeni İslamcı akım" demektedir. Doğrusu bu isimler, bu akımı tam olarak yansıtmamaktadır. Ne denilmesi gerektiğini doğrusu ben de bilmiyorum. Yalnız kesin olan bir şey var ki, bu eğilim içindeki şairler, elbetteki İslamı bir dünya-ahiret görüşü olarak benimseyen, ona inanan kişilerdir. Ama "İslamcı" sözü bunları ifade eder mi, kuşkuluyum. "İslamcılık" bana ideoloji konusu getiriyor. Oysa İslam ideoloji değildir.

❖ İslamcı şairlerden bazılarını -mesela Sezai Karakoç'u- İkinci Yeni'den sayanlar var. Siz Karakoç'tan beslenen bir şair olarak kendinizi bu akıma bağlı sayıyor musunuz? Veya üslup açısından kendinizi herhangi

bir akıma mensup hissediyor musunuz? Ayrıca "gelenekten faydalanma" konusunda neler düşünüyorsunuz?

❖ Sezai Karakoç'u İkinci Yeni içinde görmek doğru değildir. Biçimsel benzerliklerden söz edilebilir. Zira Karakoç'la ikinci yeniciler aynı kuşak şairlerdir. Aynı yıllarda eser vermişlerdir. Karakoç, buna karşın farklı bir sestir ve tamamen ayrı bir yerdedir. Bu yer, Karakoç'un kendine özgü yeridir. Onun şiiri, inancımızdan, medeniyetimizden beslenen ama çağdaş referansları da olan bir şiirdir. Kendimi de bu durumda ikinci yeniye değil Karakoç şiirine bağlayabilirim. Gelenekten faydalanma konusuna gelince, gelenegin bugüne gelmeyi başaran canlı unsurları şiirimizde yer almalıdır. Bu, biçimle de ilgili olabilir özle de. Dün'ü olmayanın bugünü ve yarını da olmaz. Gelenegi reddedemeyiz ama gelenegin içinde hapsolmak da doğru değildir.

❖ Şiirde vezin ve kafiye için neler söyleyeceksiniz?

❖ Vezin ve kafiye şiirin vazgeçilmez biçimsel öğeleridir ama her çağın şiirinde bu özellikler farklılıklar gösterir. Muhteva, çağa göre kendine bir biçim elbisesi bulmaktadır. Bunu da doğal karşılamak gerekir. Vezinli, kafiyeli geleneksel şiirimizle aramızda dağlar var. Halka bir kere kopmuş. Keşke kopmasaydı diyecek oluyorum ama bunun bir faydası olmayacak. Yine de bu biçimsel kuralların sözün disiplinli ve ahenkli söylenmesinde önemli birer unsur olduğunu düşünüyorum.

❖ Şiirlerinizi okurken sözlüğe bakma ihtiyacı duymuyoruz. Diliniz yaşayan Türkçe. Buna rağmen herkesin aynı şekilde anladığını söylemiyorum bu şiirleri. Yani anlaşılır kelimelerle anlaşılması zor şiirler yazıyorsunuz. Bu, nereden, kimden kaynaklanıyor?

❖ Çağdaşlarım içinde dili en yalın olanlardan biri olduğumu kabul ediyorum. Anlaşılması meselesine gelince, biz hangi şiiri

Söylenmeyen Söz

*Geceye
Ağıt gibi
Bir hüznü ses düşse
Nasiplerini alır
Gece ses avcıları
Benim
Yürek dilime
Prangalar vurulur
Kıvranırm sancıdan
Hiç bir şey söyleyemem...*

tam olarak anlayabiliriz ki... Şiir bilgimiz, şiir karşısındaki tavrımız, hatta o andaki ruh halimiz gibi sebepler şiiri anlama noktasında etkili olmaktadır. Ayrıca şiirde anlatmaktan çok hissettirmek çabası vardır. Çünkü şiir dili, özel bir dildir. Bir nesir dilinin özelliklerini onda bulamayız.

❖ **Şiirinizin kalıcı şiirler olacağına inanıyor musunuz? Sizce geleceğe hangi nitelikteki şiirler kalacak?**

⇒ Şiirimin kendi iklimine uygun bir okuyucu kitlesi bulduğuna inanıyorum. Bu, beni daha sorumlu olmaya zorluyor. Bu yüzden gelecekte bir dizemle de olsa hayırla anılmak en büyük arzum. Bunu kim istemez ki... Ama bu, biraz da bizim dışımızdaki sebeplerle ve şartlarla da ilgili. Fakat şiirimin duygu zenginliğine güvenmek istiyorum. Geleceğe kalacak şiirlerin de bu nitelikteki şiirler olacağına inanıyorum. Felsefe çağı bitiyor, iman çağı yeniden başlıyor. Yüreğe seslenen, insanı yüreğinden yakalayan bu niteliğine uygun biçimi de bulan şiirler, geleceğe kalan şiirler olacaktır.

❖ **Sol şiir konusunda neler düşünüyorsunuz? Sol şiirle İslamcı**

şiir bir alışveriş yapıyor mu, dahası yapmalı mı?

⇒ Hâlâ bir sol şiirden söz ediliyorsa eğer, doğal olarak ki şiir aynı dili yani Türkçe'yi kullanıyor, Türkiye kültür ve sosyal hayatı içinde ortaya çıkıyorsa elbette birbirinden bir şekilde etkileneceklerdir. Şairin sağcısı solcusu olur ama şiirin sağcısı solcusu olmaz kanaatindeyim. Düşüncesine, duyarlılığına katılmasak da bir dil ve söyleyiş ürünü olan şiiri kim yazarsa yazsın ciddiye almalıyız. Ama ideolojik bir muhteva ile ilgili ise sorunuz, şunu söyleyebilirim: O anlamda bir sol şiir yoktur ortada, ideolojik, şiir kalıbında söylenmeye çalışılan 'söz' vardır. Görmüyor musunuz hâlâ Sivas sendromu yaşıyorlar, ne insanlığın evrensel acılarından haberleri var, ne dünyanın gidişatından. Bu tür şiire şiir değil bildiri demek daha uygundur.

❖ **Teşekkür eder şiir yolculuğunuzda başarılar dilerim.**

⇒ Ben de teşekkür ederim. Bilhassa biyografi istemediğiniz için.

❖ **Niçin?**

⇒ Çünkü bir şairin biyografisi şiir serüveni içinde mevcuttur.

Hüzne Övgü

*Pabuçlarımda binlerce asrın tozuyla geldim
geldim de dayandım ölümün zifiri rengine
ölümün kan rengine büründüm
şimdi terkedeceğim en devasız aşkları...
Dünkü cinayetimin sızısı ellerimde
kentte soluk aldıkça yaşayacağım,
bir sokak kedisinin
mülevves endamını kıskanacağım.*

*Artık vasiyetimi karalıyorum,
soluk kadınlara terketmemeli kaldırımları
en hengâmesiz insanlara satılan,
ben bunları ve bunları ben
vampirler kan içtikçe söyleyeceğim.
bir soysuz kentin sabahında
sahraları geçtikçe söyleyeceğim.
Ruhuma geçirilmiş yağlı urganlar gibi
kenevir kokan, yanık ruh kokan, sularını içtikçe söyleyeceğim.
kentte ucûbe, gariban kılıkli gece bekçileri,
gözlerim onları seçtikçe söyleyeceğim.*

*Ve ben buradan gelip geçersen birgün,
mezarımı öz tırnaklarımla kazıp,
kendim gireceğim.
Kentin ölüme alıştığına yaşayacağım,
şah damarına zerkedilmiş zehir: aşk,
bîdevâ illet,
zaman devrini tamamlayınca,
bir kuşluk vaktinin sulara yansımada
kenti terkedeceğim...*

Kurbancan

Uzak karanlık yerlerden
Yaralı kuşlar gibi düşe kalka
Geldik konduk eteklerine
Eteklerin şenlikli bahar dalı
Kurbancan

Geldik işte kokunda yunmaya
Boğmaya gözyaşımızda
Kiri günahı ve himmet buyurursan
Ateşteki güller olmaya
Kurbancan

Geldik sarıldık ellerine
Ellerin bir sevgi meltemi
Gezindi saçlarımızda
Ellerin nehirler akıttı yüreklerimizde
Kurbancan

Geldik girdik bahçene ürkek mahcup
Sesin donanmış badem ağacıydı
O ağacı öptü durdu Yusuf Peygamber
Sesin Yusuf çiçekleri üfledi içimize
Kurbancan

Geldik oturduk sofrana yorgun ve aç
Gözlerin yüzün gülümseyişin
Bir bahçeydi güllü karanfilli
Sofranda canımız doydu
Kurbancan

Şimdi Yaşamak Kül Rengindedir

Pencerende kurşunlanan çiçeği hatırladığın gün
İnce parmaklarından tut gözyaşlarımı

Dağlarında çiğdemler açan şehrin trenleri
Uçurumlara vuruyorlar yüreğimi

Beyaz adamın yalanıyla düşür göze
İçinde yaprakları dökülürken bir mevsimin

Saçlarım tarak tutmuyor gittiğinden beri
Bütün satırları çizilmiş bir kitap gibi duruyor kainat

Toprağı imzalıyor çocuklar kirpikleriyle
Hıçkırıklarına yuva kuruyor göçmen kuşları

Yağmur Çocuk

*Gökyüzünden bir hediye
Yağmur aldım bilye bilye
Gülüştürmeyin öyle kıs kıs
Bu ne biçim yağmur diye*

*Yağmurum var sulu sulu
Her damlası dolu dolu
Ağlatmayın ona basıp
Yağmurum da Allah kulu*

*Yağmurumla kardeş kardeş
Oynuyorken doğan güneş
Bak, kuruttu yağmurumu
Kim olacak benimle eş?*

*Yağmurumu verin bana
Sulu güller derin bana
Sırma yorgan sizin olsun
Yağmurumu serin bana*

Susar Darağaçları

*Bir tohumun ısrarıdır yüzler
yiğitler türkü söyler
susar darağaçları
kan pıhtıları güllerin tazeliği
yüzünde nehirlerin uykusuzluğu
yiğitler türkü söyler*

*onurlu bir kavgaya doğduk
ve umut çok yakın
susar darağaçları
ölümün bittiği yerde*

*kalbim kadar sıcak hoyratlar söyledim
çiçekler taşıdım güneşe
ben bu yangını imanımdan almışım*

*çarmıha
yürür bir gönüllü isa
kurban kanı
hayınlara galip isalar büyür
yiğitler haykırır
susar darağaçları
sevdanın tan vaktinde
kımlıdar bedel ödemeye
pazarlıksız yanmaya hazır yürekler...*

Ha Bitti Ha Bitecek

*Uzun yollara çıkıyorum rüyalarla
katil gecelerin penceresinden
Uzayan mektup oluyor günler
hummalı bakışların gizeminde*

*Görmediğim taş köprülerden geçiyorum
otuzuna yakın kitabelerden
onulmaz ümitler içiyorum
bütün olmazların gani çeşmelerinden*

*Bir yumurcağın elinde kaba ellerim
uzun mesafelerden ters yüz ediyorum*

*Adı yaşamak olan girdaba
pervasız, temkinsiz dalmışım
her şeye baştan, yeni baştan
bir sürü teferruatla yeniden
başlamak ya da bitirmek
ha bitti ha bitecek.*

ORHAN YAĞMUROĞULLARI

Güz Visâli

(Güz Şiirleri IX)

*konuşmadan ellerimi tut
bakışlarını sapla kalbimin en loş yerlerine
güz yağmurlarıyla gel bir akşam vakti
güz yağmurlarından örülmüş umut
bir gül düşün işlenmiş umudun gerçeğine.*

*konuşmadan ellerimi tut
"ben geldim!", de, gözlerinle
güz rüzgârlarıyla gel bir seher vakti
dudaklarında nâmütenâhi bir sükut
bir gül düşün, bir şafak düşün
kızılığı vurmuş ellerime.*

*konuşmadan ellerimi tut
gözlerini öldür gözlerimde
maziye sorma 'eski ben'i sorma
adımı unut
ve bir aşk düşün mazide kalan güzler misâli
bir can düğümlemiş ilmeğine...*

"İsyanlı Sükut"

Cumhuriyet Devri Türk şiiri denildiğinde belli başlı şairler ve bazı sınıflandırmalar dikkati çeker (M. Akif, Haşim, Y. Kemal, N. Fazıl, A. İlhan, Necatigil; Beş Hececiler, Garip, İkinci Yeni vs.) Ancak dikkat edildiğinde bu isimler ve gruplar Tanzimatla birlikte başlayan 'yeni' şiirin bir devamıdır. Bunun yanında Türk şiiri diğer damarlarda da devam etmiş ve kendi mecrasındaki akışını sürdürmüştür.

Divan şiirinin, Şinası'nın Münacaat'ıyla beraber birden bire bıçakla kesilir gibi kesilmediği, belli bir damardan akışını sürdürdüğü, hatta, Yahya Kemal'in "Sönmez seher-i haş-re kadar şi'r-i kadim / Bir meş'aledir devredilir elden ele" mısraını doğrularcasına günümüze kadar geldiği erbabınca malumdur (bk. B. Ayvazoglu, İslam Estetiği ve İnsan). Bu arada milliyetçilik akımlarıyla beraber yine Tanzimat ve Cumhuriyet devirlerinde bir çok üdeba-yı kirâm'ın yere göğe sığdıramadığı 'halk şiiri', hiç beklemediği bir şekilde bir devir el üstünde tutulduğu zevat tarafından gayr-ı meşru çocuklar misali cami avlusuna terk edilmiştir. Ancak cami cemaati bu zavallıyı aldığı takdirde küfre düşüp, nâr-ı cehennemde yanacağını düşündüğünden olacak, bu bahtsız yavrucağı kaderine terk etmiştir. (1986 yılında Ulvi Alacakaptan'ın yönetiminde çıkarılan bir bant tiyatrosu, aralarda bağlama kullanılarak bazı müziksel şeyler söylendi diye küfrü veya yakını şeylerle itham edilmiş ve bağlamalı bölümler çıkarılmak suretiyle 'sırat-ı müstakim' üzere bir eser vücuda getirilmiştir. Bin yılı aşkın bir kültürün içinden süzülüp gelen bağlamayı küfrü veya haramla itham eden çevreler şimdi-lerde org gibi gayr-ı meşru (Türkçesi piç) ve icâd-ı gâvur bir aletle icrâ-yı sanat edilmesine müsaade edip radyo ve tv.ciklerinde gönül rahathlığıyla dinlemektedirler.)

Bu arada halkçılık muhabbetleriyle bir dönem, bağlama ile birlikte halk şiirimiz, yükselen devrimci söylemin emrinde icrâ-yı sanat eylemek durumunda kalmıştır. Ardından halkçılık söyleminin müteahhit il başkanları marifetiyle, önce belediyelerde, daha sonra da koalisyon hükümetindeki sahip oldukları bakanlıklarda 'aslan sosyal demokratlar' tarafından bir sürü yolsuz ve haksız kazanca dönüştürülmesinin ardından terk edilmişliğin acısını yaşayan halk şiirimiz ve özellikle de bağlamamız

kendine müşfik bir kucak bulmayı başarmış ve cami yerine 'cem evi'nde nâbid olmayı becermiştir.

Aşık Veysel'in ölümüne kadar dikkatleri bir nebzecek üzerine çekebilmeyi başaran halk şiirimize, Veysel merhumdan sonra "bitti", "öldü" gözüyle bakılmıştır. Büyük usta Aşık Veysel'in ölümü şüphesiz halk şiirimiz için bir kayıptır, lâkin halk şiirimizi Aşık Veysel ile öldürmek bugün halk şiirimizi devam ettiren şairlerimize düpedüz haksızlıktır. Kaldı ki Anadolu'nun birçok bölgesinde saz şairleri bütün güçleriyle şanlı direnişlerine devam etmekte-dirler.

Bu mânâda halk şiirimizin bugünkü iki büyük ustasını burada zikredip, bunlardan birinin toplumsal eleştiri ağırlıklı bir şiirini tahlil etmeye çalışacağız.

Bu iki şair, birisi saz şairi olan Aşık Mahzuni, diğeri de halk şiirinin bütün imkânlarını büyük bir ustalıklı kullanan Abdurrahim Karakoç'tur.

Her iki şairin de en büyük şanssızlığı kendilerini birer ideolojik kampa angaje etmeleridir belki de. Aşık Mahzuni'ye büyük oranda Alevi oylarından bir rant elde etmeye çalışan sol siyaset sahip olmaya çalışmış ve kamuoyuna böyle yansıtmıştır. Bu durum ise halk şiirimiz için bir talihsizliktir. Aslında Aşık Mahzuni gerek toplumsal eleştirileriyle ve gerekse aşk şiirleriyle halk şiirimizin güçlü bir sesidir. O şiirlerini söylerken bütün halkın tercümanı olmaya çalışmış, lâkin bir siyasi kampa ait olduğu görüntüsü onun bu yönünü geri planda bırakmıştır. Halbuki Aşık Mahzuni siyasi kamplaşmalardan uzak kalmayı başarabilseydi günümüzün Dertli'si olabilirdi!

Aynı şekilde Abdurrahim Karakoç da bir siyasi kampın sözcüsü durumuna düşmekle kendi hareket sahasını daraltmıştır. Bugün seksenden fazla bestelenmiş şiiri olan bir şairin tanınmıyor ve bilinmiyor şiiri bunun en büyük delilidir. Abdurrahim Karakoç'un bir siyasi kampa dahil oluşu, onu kendi şiir sanatı açısından başka bir şairin düşmeyeceği garip bir duruma düşürmüştür. Karakoç'un şiir kitaplarının bazısı onbeş-onaltı baskı yapmasına rağmen (Msl. Vur Emri, 1992'de 16. baskısını yapmış.) birçok önemli antolojiye alınmaması garip değil midir?

Bu durum Karakoç için iki önemli tesbiti ortaya koyuyor:

1. Onu okuyan kesimin pek şiirle alakası olduğu söylenemez. Karakoç'un şiirini hep ideolojik olarak algılamışlar ve onun bazı siyasi kişi veya grupları nasıl taşıdığına bakmışlardır. Halbuki onların bu isteklerini yerine getirecek 'Şirin' ozanları da var!

2. Şiirle alakası olan özellikle sol kesim ise ona karşı garip bir ambargo uygulamıştır. (Hoş bu ambargocu kesim kendisi gibi düşünmeyenlere karşı bunu hep yapıyor ya!). Bu tutuma bir ambargo demekten ziyade, bir tür "yok sayma", "kabul etmeme" demek daha doğru olacaktır. Çünkü bugüne kadar yapılmış bir çok antolojide halk şiirine ve özellikle Abdurrahim Karakoç'a yer verilmemiştir. Bunun sebebi belki bazı teknik zorluklar olabilir (Mesela, yaşayan birçok halk şairinin kitap olarak basılmış eseri yok); ancak Abdurrahim Karakoç'un yayınlanmış bunca şiir kitabına ve bestelenmiş onlarca şiirine rağmen, yeni antolojilerin hemen hiçbirinde yer almayışı düşündürücüdür. (Sadece Mehmet Çetin'in hazırladığı antolojide var. Mesela, İlhami Soysal'ın hazırladığı 20. Yüzyıl Türk Şiiri Antolojisi'nde -Bu isme göre çok zayıf bir antoloji- sadece Aşık Veysel'in ismi geçiyor. Bu da **"halk şiirinin Veysel'le birlikte öldüğü"** gibi bir yerlerde yazılı olmasa da genel kabul gören bir anlayışın var olduğunu gösteriyor.) Halbuki Abdurrahim Karakoç saz şairi olmasa da halk şiirinin bir temsilcisi olarak zikredilmeliydi.

Karakoç, ismiyle olmasa da şiirleriyle halkın bütün kesimlerine ulaşmayı başarmıştır yine de. Mesela **"Mihriban"**, **"Can özümnden besmeleyi çekince"** vs. Tabii bu şiirleri tv'de okunurken ismi Abdullah Karakoç diye çıkmış; Hakim Beğ şiirini alıntılaman Hasan Pulur ismini Abdulkadir Karakoç diye zikretmiş, Kültür Bakanlığı yayınladığı antolojiye aldığı bir şiirini anonim sınıfına dahil etmiş, bir çok şiiri bestelenirken ismi zikredilmemiş ve Hakim Beğ şiirinde hicvettiği adalet sistemiyle yıllarca uğraşmak mecburiyetinde kalmıştır.

Bu söylediklerimizden sonra toplumsal yerinin en iyi örneklerinden biri olan ve vatandaş devlet ilişkilerini çok çarpıcı karelerle dramatize eden İsyanlı Sükut şiirine bir göz atabiliriz.

İsyanlı Sükut ismi, hesabın sorulacağı güne kadar susmak zorunda kalan bir insanın ruh halini ifade ediyor. Benzer bir ifade de İsmet Özel'in **"Kin susturur insanı adına çıdam denir"** mısraında da karşımıza çıkmaktadır.

İsyanlı Sükut şiiri, bir vatandaşın bir resmî daireye iş için gidip nasıl bir muameleyle karşılaştığını ve sonrasında vatandaşın neler yaptığını anlatır. Şiirin tamamında Tanzimat sonrası oluşan hantal bürokrasinin Cumhuriyet devrinde de aynı şekilde nasıl devam ettiğinin çarpıcı bir şekilde gözler önüne serilişini görürüz.

Tanzimat'a kadar Osmanlı yönetimi padişah ve teb'a şeklinde idi. Tanzimat sonrasında ise bu şekil -halk için pek bir şey ifade etmese de- birazcık değişti. Devleti artık bürokrasi idare ediyordu. Bu bürokrasi İttihat ve Terakki ile birlikte tahammül edilemez boyutlara ulaştı. Öyle ki koskoca Osmanlı Devleti'nin yıkılışını **"Osmanlı'yı bürokrasi yıktı"** diye, bürokrasiyi müsebbib olarak gören ve darb-ı mesel olarak kullanılan bir inanış bugün de varlığını sürdürmektedir. Osmanlı bürokrasisinin nasıl işlediğini R. Halit Karay Şeftali Bahçeleri'nde inceden inceye alay ederek güzelce anlatır.

Artık vatandaş devletle ilgili işlerini gördüğü resmî dairelerde **"devlet"** olarak tanıdığı ve kendisine yüksekten bakan asık suratlı idarecilerden azar yememek için günde beş vakit dua eder hale gelmiştir.

Sözün burasında vatandaş ve yurttaş kelimeleri üzerinde birazcık duralım: Türkçe'nin hayli işlek eklerinden olan -daş ve -taş ekleri, isimlerden ortaklık ifade eden başka isimler türetir. Meselâ, arka-daş, kar-deş (karın-daş), gönül-daş, sır-daş, fikir-daş, ülkü-daş, yol-daş vs. Dikkat edilirse hepsi bir beraberliği bir ortaklığı ifade eder. Yapı bakımından bu gruba dahil olup da mana itibarıyla bu gruba sokamayacağımız birkaç garip kelimemiz var. Bunlar: 'vatan-daş/yurt-taş ve çağ-daş kelimeleridir. Bu kelimeler aslında bir ortaklığı ifade etmesi gerekirken, ekin fonksiyonu dışına çıkarak farklı manaları üstlenmişlerdir. Meselâ, **"Bedri Baykam'la Aczmendi şeyhi Müslüm Gündüz çağdaştır."** gibi bir laf etseniz!?

Bu şekilde vatandaş ve yurttaş kelimeleri de farklı manaları ifade eder. Aslında 'aynı vatani paylaşan insanlar' gibi bir anlamı olması gerekir. Ancak, Süleyman Demirel **"Vatandaşlarım"** derken veya Bülent Ecevit **"Yurttaşlarım"** derken **"aynı vatani paylaştığım insanlar"** demiyor, **"yönettiğim"** veya **"yöneteceğim insanlar"** diyor. Vatandaş veya yurttaş kelimelerini kullanan insanlar yönetici sınıf; diğerleri de vatandaş veya yurttaş oluyorlar! Hani, Orson Welles'in meşhur filmi **"Yurttaş Kane"**in bir sahnesinde, yanında çalışanlardan biri onun insanlara karşı olan tavrını eleştirirken Kane'e, **"sen insanları kendi malın olarak görüyorsun"** dediği gibi **"vatandaş"** politikacılarla bürokratların 'mal'ıdır adeta!

İşte Abdurrahim Karakoç'un İsyanlı Sükut şiiri bu 'vatandaş' kelimesi etrafında düşünül-melidir.

Şiirin bütününde dikkat edilmesi gereken kelimeler, nakarat kısımlarında kafiyeyi oluş-turan "Bey" dışında, "Şey", "Vay", "Çay", "Köy", "Say" kelimeleridir. Bu kelimeler şiir boyunca "vatandaş"la bütünleşmiş ve ete ke-miğe bürünmüş olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye'nin neresinde olursa olup çok ma-sum isteklerle bir resmi daireye giden 'vatan-daş'ın, yediği zılgıttan sonra gösterdiği tavrın ifadesidir bu kelimeler. Şiirin sonunda Kara-koç, 'vatandaş'a "Oy" dedirterek seçimde soru-lacak bir hesaba göndermede bulunuyorsa da 'vatandaş' bunu -1950 yılını baz alırsak- pek başaramamıştır. Bu da "Köy"lülüğünden olsa gerek.

"Bey" hitabından sonra gösterilen tavır; II. Cumhuriyet tartışmalarında Mehmet Altan'ın sözünü ettiği yirmi dört bin bürokratin ortak tavidir. Çünkü onlar bu memlekette "yaşar", 'vatandaş' ise askerlik yapar, vergi verir, "Al-lah vatana millete zeval vermesin" diye dua eder ve resmi dairenin kapısında zılgıt yer. Bu resmi daire kaymakamlık, nüfus idaresi, mah-keme salonu, vergi dairesi veya askerlik şubesi; farketmez. Türkiye bürokrasisinde 'vatandaş'a askerlik, dua, vergi ve zılgıt, "Bey"lere de ya-şamak, hem de rahatsız edilmeden, ter koku-suna katlanmak zorunda kalmadan.

'Vatandaş'ın kahveye gidip sigara sarıp çay söylemesi de şu çarpıcı gerçeği gözler önüne seriyor: "Çay" elli dokuz milyon dokuz yüz yet-miş altı bin insanın -yirmi dört bin bürokrati çıkarıyoruz- milli içeceği'dir. Bu millet bu ka-dar yıldan beri alkolik olmadıysa, eksik-gedik bir dinî inançtan, bir de parasızlıktan olsa ge-rek! Bir de sigara. Her yutkunup başını eğişin-de yanında biricik dert ortağı sigarayı buluyor. (Son zamanlarda kendi kendine konuşan 'va-tandaş' sayısında bir artma varsa bu sigarayı bırakma kampanyasından olsa gerek!)

İsyanlı Sükut şiirinde işlenen problem, Ka-rakoç'un aynı kitabında (Vur Emri, Ocak y., Ank., 1992) bulunan 'Vatandaş Türküsü' üst başlığıyla verilen, Tohtur Beğ, Hakim Beğ ve Mebus Beğ şiirlerinde işlenen problemlerin daha genelidir. Bu şiirde umumi olarak hicve-dilen 'asıyâb-ı devlet'in işleyişi, yakın mercek altında 'hastane' (Tohtur Beğ), 'adliye' (Hakim Beğ) ve 'meclis' (Mebus Beğ) şiirlerinde ayrı ayrı daha derinlemesine teşrih masasına yatı-rılır. İsyanlı Sükut şiiri bu yönüyle de bir ön hazırlık şiiri olarak değerlendirilebilir.

İsyanlı Sükut şiiri bürokrasinin işleyişinden yaka silkmiş vatandaşın en çaresizi örnek alı-narak işlenmiştir. Şiirin daha ilk dörtlüğünde

'makama arz için' giden kişiyi, yağlı kasketini eline veya koltuğunun altına sıkıştırmış bir 'vatandaş'ı görürüz. Bu, misal olarak; askerde-ki oğluna para göndermek için PTT veya her-hangi bir bankanın şubesine uğramış birisidir. Yutkunarak, sebebini kendisinin de bilmediği bir suçluluğu kabullenmiş bir edayla sadece "Bey" der. Bu hitaptan sonra karşıdaki, gazete okumaktan veya hafta sonundaki futbol maç-larının kritiğini yaptığı sohbetten geri kaldığı için kendisine hitabeden zavallıya suratını bu-ruşturarak okkalı bir azar savurur. Bu tavır karşısında hitabın sahibi sadece "şey" der, yutkunur ve başı eğik dışarı çıkar.

Bu sahne Türkiye'de yaşayıp da 'vatandaş' statüsünde olan herkesin üç aşağı beş yukarı yaşadığı şeylerdir. 'Vatandaş' bürokrasinin üst kademelerini bilmez; ancak aşağısını bildiği için, yukarısının da bundan iyi olmadığını bilir. Buradakiler de yukarıdan görüyorlar / öğreni-yorlar çünkü.

İkinci dörtlükte 'vatandaş'ın isyanı verilir: Yediği zılgıtın tesiriyle gururu incinmiş, benzi sararmış ve kızgınlığı gözlerine vurmuş bir halde 'konağa alttan yukarı' bakarak "vay" der. Bu "vay" içinde neleri barındırmaz ki?

Üçüncü ve dördüncü kıtalarda, dalgalılık ve çaresizliğin yarattığı ruh hali tasvir edilir. Üçüncü dörtlükte iki dert ortağını görürüz ay-rica: "sigara" ve "çay".

Abdurrahim Karakoç beşinci kıtada, 'vatan-daş'a, nerelisin sualine "köy" cevabını verdirir. Çünkü köylü, -her ne kadar 'milletin efendisi olsa da- 'vatandaş'ın en çaresizi, en horlanmı-şıdır. Lâkin ülkemizin büyük bir köyden fark-sız olduğu düşünülecek olursa "köy" cevabını pek de garip karşılamamak gerekir.

Eh, cevap "köy" olunca gördüğü tavırdan sonra elbette şehirden apar topar kaçması ge-rekiyor vatandaşın. Hukuk bilmez şikayet bil-mez. Bilse bile orada da bir zılgıt yemeyeceğini kim garanti edebilir? En iyisi kaçmak. Küfre-derek, beddualar okuyarak!

Ancak 'vatandaş' bunların hiçbirini yapmı-yor, sadece "oy" diyor. Demek ki birşeylerin hesabını sorabileceğine aklı yatıyor.

Sonuç olarak, "Bey" milli kâbusu, "Şey" milli ezilmişliği, "Vay" milli isyanı, "Çay" milli içe-ceği, "Say" milli refleksi, "Köy" milli kimliği, "Oy" da milli intikam histerisini ifade ediyor demek biraz abartılı da olsa galiba mümkün.

Aslında bütün bunların üstüne insanın bir de "Hay!" diyesi geliyor; lâkin Karakoç onu da okuyucuya bırakmış olmalı!

Not : Bürokraside devlet çarklarının iyi dön-mesi için üzerine düşen vazifeleri yerine geti-ren insanları bu taşlamaların dışında tutmak gerektir.

Güz

*Güz geldi dayandı yapraklarıma
rûzigar sazını akord ediyor
gönül evliğime hazın koymadım
çetin geçeceğe benziyor bu kış
bu hummalı sıcak buna işaret*

1.

*Dallarımnda eski neşe kalmadı
konuştuğum kuşlar bir bir gittiler
artık serçelerle oradan burdan
sözün kapısından içeri bakıp
ne konuşacağız ne susacağız.*

2.

*Ne zaman bir uzun hava tuttursam
başıma toplanır dumanlı dağlar
mızrabdan kan sızan bağrım göl olur
kaybolur aşık kelimelerim
dilim pepeleşir dilim lâl olur*

3.

*Çekip gideceğin belliydi zaten
içindeki çocuk ağlar ve susar
yalnızlık ne keskin bir bıçak dostum
sanki sınanmamış ustura gibi
dokundukça susar kan kokusuna*

4.

*Sular çekiliyor ıskınlarımdan
damarlarımdaki heyecan söndü
insana benzeyen insan içinde
kaç kişi belinde balta taşımaz
insan zor bulunur insan içimde*

5.

*Aldandım içimde çakan şimşeğe
ıslanma düşüyle kavruluyorum
bak işte dışarda yağmur başladı
üç-beş yaprak daha düştü asmadan
yüzüme bir damla yağmur düşmedi.*

HAMİT DEMİR

Hasret Sokakları

*Bu hasret yangını sönecek diye
Gezdim durdum hasret sokaklarında
Bir gün bana geri dönecek diye
Hayâl kurdum hasret sokaklarında*

*Sen bağladın beni bu kördüğüm
Bağlanır değildim ben her düğüm
Her köşe başında her gördüğüm
Seni sordum hasret sokaklarında*

*İrkilir kalırım bir ses duyunca
Hüzünle dolarım yıldız kayınca
Anladım sonunda sen olmayınca
Bitmez derdim hasret sokaklarında*

*Bekledim gelmedin bütün yaz boyu
Bahara bıraktım düğünü toyu
Seni düşünmekten inan diz boyu
Derde girdim hasret sokaklarında*

*Gözümün önünde o masum halin
Altında inlerken bunca vebalin
Gölgemden kaçıyor cansız hayalin
Etmez yardım hasret sokaklarında*

*Dertler hücum etti gönül bendime
Binlercesi düştü her bir santime
Ben bu yalnızlığı kendi kendime
Reva gördüm hasret sokaklarında*

*Baharda gelmezsen geç kalacaksın
Gönül sarayında güç kalacaksın
Değerin düşecek hiç kalacaksın
Karar verdim hasret sokaklarında*

Şiirin İpek Sesi -X-

32. İpek Dili

"Biz Muhammed'e şiir öğretmedik; ona yakışmaz da. Fakat bu kitap, hayatta olanları uyarması ve kâfirlere verilen azâb sözünün gerçekleşmesi için bir öğüttür; Apaçık Kur'andır." (Yasin, 69)

Bizim "Şiirin İpek Sesi" üst başlığımızı hatırlatan bir isimle yayınlanmaya başladı. Şiir adında yayınlanan bir seçki olması, her ne kadar taşralı -köylü!- olmadıklarını iddia etseler de taşradan neşideler şenliği sunacak zannım, heyecanlarımın başka saikleri olarak zikredilebilir.

Bu arada, "Seçki"nin çıkışı çeşitli zeminlerde genellikle olumlu gürültülerle anılmıştı.

Gelgelelim, kursağımızda kaldı heyecanlar lokması.

Neden?

"Bir 'ideal'in parçası" olarak kendisini deşifre etmişti "İpek Dili". "İsimlerden ziyade, eserin kendisine, daha doğrusu eserin iyisine, hasına odaklanmış" bir yayın politikasına sahip olduklarını belirtiyordu "İpek Dili"çiler. Ne demekti 'bir ideal'in parçası? Şiir mi? Şiire mi hedeflenmişti bütün oklar? Şiir, tek başına bir ideal olabilir mi? Şimdiye kadar?

Peki, isimlere niçin önem verilmeyecekti? İsimsiz eser mümkün müydü? "İpek Dili"çiler kendi isimlerine önem vermiyorlar mıydı acaba? Öyleyse her sayıda aynı isimlere ait üç-beş ürüne ne demeli? Yoksa onlar hem has insan, hem has şiiri üreten bulunmaz birer yâkutistan mıydılar?

İpek Dili, kendisine "katılmanın ve katkıda bulunmanın biricik şartı"nı "Şiir üzerine düşünmek ve has şiiri öne çı-

karmak ideali"ne bağlıyor: "İpek Dili çerçe ve iklimine uygun olanlar"ı "basabilir/basabiliyor" olan Seçki, neyi hedeflediğini kelimelerin arkasına gizlenen bir gerçeklikle, aslında apaçık belirtiyor. Bu hedef iddia ettikleri "has olan'ın önünü açmak" değil; tam tersine bir ön kapama, bir uzaklaştırma: "has olanı" kışkırtma!..

Bu tavır aslında pek çok şairin yakından tanıdığı soğuk ve somut bir reddiye içeriyor. Şımarık ve ukala bir tavır. Yayıncı odasının rafında çürüyen veya soba tutuşturuculuk acı sonunu yaşayan edebî ürün ve hep bekleyen uzaklardaki şair, yazar.

Hemen belirtiyim, "İpek Dili" bu tavrıyla kabul etmediği taşralılığı gerçekten aşıyor. O bu noktada tam bir şehirli. Fakat şehirlilik Medinelilik değil, tavırda medenî...

Hem savcı hem yargıç olan bu tavır, "benim yaptığım en iyisidir"i de ihtiva ediyor. Halbuki sanat ve edebiyattaki güzellik bugünden belirlenebilir mi?

"İpek Dili"nin en önemli özelliğinden birisi de, yukarıdakilere bağlı olarak belirli bir yayın takvimine bağlanmadan yayınlanacak / yayınlanıyor olması. Yani, -Özdemir Asaf'ın bir mısraı ile "damla kendini tamamlayınca damlar" -ürünler hazır olunca!

Bütün bunlar sanki şunu demek için yapılıyor, söyleniyor: Bize şiir filan gönderiyim demeyin, biz kendi şiirimizi basarız, gerçek şiir bizde!

Seçki'deki imzaların sınırlı bir sayıdan ve çevreden olması bu iddiamıza ispat sayılabilir. Hatta bu imzaların bitmemiş denilebilecek şiirleri bile basılabilir. (Bkz. İ. Deniz'in 3. sayı 4. sh.'deki şiiri)

Tek tip şiire karşı olan ve tek tip duyuş ve düşünüşü köylülük olarak gören "İpek Dili"çiler bütün bu tavrılarıyla tek tip değil, TSE etiketli tek tip bir ürüne doğru koşuyorlar.

"İpek Dili" birçok şeye tapıyor: "İpek Dili"ne, yani adına, şiire...

İkinci sayı "Söz"ünde onsekiz, üçüncü sayı "Söz"ünde ise yirmisekiz defa kullanıyorlar sihirli isimlerini.

Şiir, her şeyden önce şiir, "has" şiir diyerek şiiri eflatun bir fildişi kulede yaşayan cilalı bir "put" haline getiriyorlar. Bu ise, bir bakış açısına göre, şair ve şiirsever insanı, ona, şiire kul kılmaya yönelik bir tarzın söylemi demek oluyor.

Bunun çok somut bir örneği olarak 4. sayıdaki "Şiirimizin Kutsal Metinleri" başlıklı yazıya, dahası başlığa göz atabiliriz. Edebiyatımızdaki poetikalara değinilen bu yazıda, karmakarışık bir bibliyografya sunulurken, kutsal olan birşeyler aramanız boşuna gösterdiğiniz bir çaba oluyor.

Seçki'ciler has olan şiiri, saf şiiri böyle bir kategoriyle ararlarken, yaşadığımız zaman ve mekanın gerçeklerini görmekten uzaktalar. Bu gerçekler ise saf şiire karşıtlık oluşturan unsurlar değil...

Son olarak, "İpek Dili"ciler ve kültür medyası "İpek Dili"ni İslamcı şairlerin yayını olarak sunuyor. Elhak, fakat İslam'ın özünde tevhid var. "İpek Dili"cilerde ise Dualizm'e, hatta orijinal bir Teslis'e tesadüf olunuyor. (İsimleri, Şiir, İslam-mış)

"İpek Dili"ciler ruhlarındaki çalkantıları gidermeli ve sesimize kulak vermelidirler. Çünkü siyasi ve kültürel kirli iktidar, bulaşık havaların kurdudur. Bu kurda yem olmak ne acı. Tekrarlıyorum, bırakın ruhunuzun karmaşık bulantılarını, terkedin, Entellektüel ve marjinal şaşkınlıkları defedin...

Evet, "Şiir kelimadır, kelamın güzeli de vardır, çirkini de vardır" diyor Şafii Hazretleri. Elbette güzeli arayacağız, bulmaya çalışıp seçeceğiz. Fakat şiirin güzel olanı, saf olanı, İslamiyete tezat düşmeyenidir. Bu güzellikte estetizm ile ideoloji kaynaşmıştır. Bu bir saflıktır, has olandır ve evrenselliştir.

Lütfen, şiir putuna tapmayalım. İmana gelelim, tekrardan bir tazelenelim...

Ve uyarıcı olalım. Teshir edici, hipnozlayıcı değil. Uyarıcı olalım, şerre karşı uyanık duralım, uyutan değil. (49)

33. Çocukluk ve Şairlik

Şairliği bir çocuklaşma eğilimi olarak görmüşümdür hep. Eti budu ne olursa olsun, boyu posu kaç ölçerse ölçsün, şairlik eşittir, çocukluktur.

Çocukluğu bazılarınız küçümsüyor, biliyorum. Üstelik kendisini koskocaman adam hissedenleriniz bir hayli hiddetlendiniz fikrim. Anlıyorum bunu. Gelemezsiniz böyle teranelere. Eh, zaten ben de bu konudaki sesi mi biraz sonra keseceğim. Ama önce parlak zekalı fikirler, orijinal bulgular, ince acılar, hayat veren sevinçler ve evet, ninniler gerek bana. Hayır hayır, uyutan değil, uyku açan, ayağa kaldıran, serazat bir çığlıktan ibaret benim dikkatimi çeken ninniler...

Beni ve bütün çocukları ciddiye alan bu diri ninnileri Gökhan Akçiçek, "Bulutlar Örtmese Güneşi" isimli kitabıyla terennüm etmiş. Kitap şairin ilk eseri.

Çocuklar için yazılmış nitelikli şiirler kütüphanesi olan kitap 64 şiir ile üç bölümden (Bulutlar Örtmesin Güneşi, Dünya Çocuklarına Şiirler, Masalistan) tertip edilmiş.

Şair ilk bölümde kendi çocuklaşmalarını yaşarken, ikinci bölümde Afganistanlı, Kızılderili, Afrikalı, Filistinli, Halepçeli, Kıbrıslı, Arabistanlı, Yunanistanlı, Zonguldaklı, Erzincanlı... çocuklar için şiirler düşünüyor. Masalistan isimli üçüncü bölüm minnacık ve üç şiir-masaldan müteşekkil...

Gökhan Akçiçek'i çocuk şairler arasında böyle güzel bir eserle görmekten mutluluk duyduğumuzu belirtiyor ve "İnce Hesap" ile yazımıza bir nokta koyuyoruz.

"Bir tank parasıyla

Kaç kilo süt,

Kaç kutu mama;

Ve kaç balon alınır

Afrikalı çocuklar için

Bir de bunu hesaplayalım

Öğretmenim. (50)

DIPNOTLAR:

49. Alıntılar ve anımlar "İpek Dili'nin ilk dört sayısından yapılmıştır.

50. "Bulutlar Örtmese Güneşi", Gökhan Akçiçek, M.E.B. Yay. İst. 1995, 48 sh.

Denizin Sağ Böğrüne Dolandığımda Boşa Gelen Sol Bağrımın Dilidir

- Yıldızlara bakarak söylenmiştir.-

**Ay arık
ve yükselmede
adın ne senin
güneyin muhteşem burcu
gecenin gökçek kızı**

**Ay arık
ve yükselmede**

**nerde
ne zaman
hangi köşede
hangi karanlık gecede
söndü yıldızım
söyle
adın ne
güneyin muhteşem burcu
ay arık
ve yükselmede**

**muştı
senin kadar uzak
ve senin kadar ulaşılmaz
üstelik bitimsiz
güneyin muhteşem burcu
söyle adın ne
ay arık
ve yükselmede**

kırağı'nın BULUNDUĞU KİTABEVLERİ

• **ANKARA** : Gökkuşak Kitabevi, Pınar Yayınları, Birleşik Dağıtım Kitabevi, Seha Neşriyat, Yeni Kuşak Kitabevi • **ADANA** : Göküzü Kitabevi • **ANTALYA** : Bahar Kitabevi • **BURSA** : Çizgi Kitabevi • **ÇORUM** : Elif Kitabevi • **ELAZIG** : Batı Kitabevi • **ERZİNCAN** : Akabe Kitabevi • **ERZURUM** : Tekyay Kitap Kulübü • **İSTANBUL** : Kitabevi (Üretmen Han) • **KAYSERİ** : Seda Kitabevi, Kivilem Kitabevi • **KONYA** : Nuve Kitabevi, Enes Dağıtım • **KÜTAHYA** : Nazlı Kitabevi • **NEVSEHİR** : Galeri Kültür Kitabevi • **ORDU** : Çağrı Kitabevi • **SİVAS** : Okullar Kitabevi, Saray Kitabevi • **TRABZON** : Elif Kitabevi